

На основу члана 49. Закона о хемикалијама („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 92/11 и 93/12), Министар енергетике, развоја и заштите животне средине доноси

ПРАВИЛНИК

о ограничењима и забранама производње, стављања у промет и коришћења хемикалија

"Службени гласник РС", бр. 90 од 14. октобра 2013, 25 од 13. марта 2015, 2 од 8. јануара 2016, 44 од 9. маја 2017, 36 од 10. маја 2018, 9 од 4. фебруара 2020, 57 од 12. маја 2022, 29 од 3. априла 2024.

1. Уводна одредба

Члан 1.

Овим правилником прописују се ограничења и забране производње, стављања у промет и коришћења хемикалија (у даљем тексту: ограничења и забране), забрањени односно дозвољени начини коришћења, као и други услови за производњу, стављање у промет и коришћење супстанци, смеша или производа који представљају неприхватљив ризик по здравље људи и животну средину.

Ограничења и забране из става 1. овог члана односе се на: одређене опасне супстанце, смеше или производе; дуготрајне органске загађујуће супстанце; укупан садржај испарљивих органских једињења у одређеним премазима (боје и лакови) који се наносе на зграде, њихову опрему и уградне делове као и у одређеним средствима и премазима за репарацију друмских возила или њихових делова при поправљању, конзервацији или декорацији ван производних погона.

2. Значење појмова

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом правилнику имају следеће значење:

1) *интермедијер* јесте супстанца која се производи да би се у хемијском процесу синтезе (у даљем тексту: синтеза) употребила за добијање друге супстанце, а интермедијер може бити:

(1) *неизоловани интермедијер* је интермедијер који се током синтезе не уклања из опреме у којој се одвија синтеза (осим у случају узорковања). Ова опрема укључује реакциону посуду и припадајућу опрему као и сву опрему кроз коју супстанца пролази током континуалног или шаржног поступка, укључујући цевовод који се користи за пребацивање из једне посуде у другу ради спровођења наредне фазе синтезе, осим посуда за складиштење и других посуда у којима се супстанца чува након производње;

(2) *интерно изоловани интермедијер* је интермедијер који не испуњава критеријуме неизолованог интермедијера, а чија се производња као и синтеза друге супстанце из тог интермедијера одвија на истој локацији коју користи једно или више правних лица;

(3) *изоловани интермедијер* који се транспортује је интермедијер који не испуњава критеријуме неизолованог интермедијера и који се превози између локација или испоручује на друге локације;

2) *испарљиво органско једињење (Volatile organic compound, у даљем тексту: VOC)* јесте било које органско једињење које има почетну тачку кључања једнаку или мању од 250°C на стандардном притиску од 101,3 kPa;

3) *VOC садржај* јесте маса испарљивих органских једињења приказана у грам/литру (g/l), која улази у састав смеше која је припремљена за коришћење, осим масе испарљивих органских једињења у смеси која хемијски реагују у току сушења тако да учествују у формирању филма премаза;

4) *органско једињење* јесте било које једињење које се састоји од угљеника и једног или више других елемената као што су: водоник, кисеоник, сумпор, фосфор, силицијум, азот или халогени елементи, осим оксида угљеника, неорганских карбоната и бикарбоната;

5) *органски растварач* јесте било које испарљиво органско једињење, које се користи самостално или у комбинацији са другим средствима за растварање или разређивање сировина, смеша, или отпадног материјала, а користи се и као средство за чишћење при растварању загађујућих супстанци, као дисперзионо средство, као средство за регулацију вискозности, као сурфактант, као омекшивач или као конзерванс;

6) *премаз* јесте било која смеша која укључује све органске раствараче или смеше које садрже органске раствараче, потребне за његову примену при формирању филма за декоративне, заштитне или друге

функционалне површинске ефекте;

7) *премаз на бази воде (Water-borne coatings, у даљем тексту: WB)* јесте премаз чији се вискозитет регулише употребом воде;

8) *премаз на бази растварача (Solvent-borne coatings, у даљем тексту: SB)* јесте премаз чији се вискозитет регулише употребом органских растварача;

9) *филм* јесте непрекидан слој премаза настао као резултат једног или више слојева премаза на подлози;

10) *екстендер уља* јесу процесна уља или уља за омекшавање која се додају при производњи аутомобилских гума или других гумених производа;

11) *Bay protons* јесу одређени водоникови атоми (*Bay Region Hydrogens*) ароматских једињења, који су показатељи ароматичности екстендер уља;

12) *репарација* означава поправку филма премаза са заштитном и декоративном функцијом која се обавља ван индустријских постројења;

13) *мастербач (masterbatch)* јесте концентрат смеше пигмената и адитива који се загревањем инкапсулира у полимерни материјал, чијим се хлађењем и сечењем добија гранулат који се користи у производњи пластике;

14) *реактивни растварач* јесте органско једињење које током процеса сушења односно очвршћавања реагује са другим компонентама смеша и улази у састав филма односно масе средстава за репарацију возила;

15) *лемљење* јесте процес спајања коришћењем легура и загревањем на температури изнад 450°C;

16) *прво стављање у промет* јесте прво достављање хемикалије за дистрибуцију и коришћење на тржишту Републике Србије, са или без накнаде.

3. Ограничења и забране производње, стављања у промет и коришћења одређених опасних супстанци, смеша или производа

Члан 3.

Ограничења и забране за одређене опасне супстанце, смеше или производе дати су у Листи ограничења и забрана производње, стављања у промет и коришћења одређених опасних супстанци, смеша и производа (у даљем тексту: Листа ограничења и забрана).

Листа ограничења и забрана из става 1. овог члана садржи: редни број ограничења и забране; назив супстанце, групе супстанци или смеша, CAS број и ЕС број супстанце; ограничења или забране (и то: опис ограничења или забране, изузетке од прописаних одредби, услове за производњу, стављање у промет и коришћење хемикалија и производа, као и рокове од када ограничења и забране које се из техничких, социјалних и економских разлога не могу одмах применити постају обавезне за примену).

Члан 4.

Ако се ограничења и забране из члана 3. овог правилника односе на групу супстанци које су класификоване у одређену класу опасности или припадају истој групи једињења, уместо назива супстанце, у Листи ограничења и забрана наведена је класа опасности или назив групе једињења којој супстанце припадају.

Поједине супстанце из става 1. овог члана дате су у Списку супстанци које су класификоване у одређене класе опасности или припадају истој групи једињења (у даљем тексту: Списак супстанци).

Члан 5.*

Списак супстанци састоји се из табела које се односе на одређену класу и категорију опасности и одређени редни број ограничења и забрана (Табеле 1–7) или на одређену групу једињења и одређени редни број ограничења и забрана (Табеле 8 и 9), Листу метода за тестирање азобоја (Табела 10), Листу супстанци, максималне граничне вредности концентрације масеног удела у хомогеним материјалима и редни број ограничења и забране (Табела 11), Листу супстанци са специфичним граничним концентрацијама и редни број ограничења и забране (Табела 12) и Услови мерење формалдехида испуштеног у ваздух у затвореном простору из производа (Табела 13).*

Табеле из става 1. овог члана које се односе на одређену класу и категорију опасности садрже:*

1) Табеле 1–6: хемијски назив супстанце (а где је потребно ради идентификације супстанце и њен ближи опис); индекс број; ЕС број; CAS број и словну ознаку напомене која ближе одређује супстанцу на коју се односи ограничење односно забрана, а чије значење је дато у пропису којим се уређује списак класификованих супстанци;*

2) Табела 7: хемијски назив супстанце, ЕС број и CAS број.*

Табеле које се односе на одређену групу једињења (Табеле 8 и 9) садрже: редни број; хемијски назив супстанце или смеше; индекс број; ЕС број и CAS број.*

Табела 10. садржи: редни број; наслов стандарда и ознаку стандарда.*

Табела 11. садржи: назив супстанце; индекс број; ЕС број; CAS број и граничну вредност концентрације масеног удела.*

Табела 12. садржи назив супстанце; ЕС број; CAS број и граничну вредност концентрације (према маси).*

Табела 13. садржи услове за мерење концентрације формалдехида у затвореном простору и унуташњости моторних возила.*

*Службени гласник РС, број 29/2024

Члан 6.

Ограничења и забране из члана 3. овог правилника не примењују се на супстанце, смеше и производе ако се они користе у научно-истраживачке сврхе или као референтни стандарди у лабораторијским испитивањима.

Члан 7.

Листа ограничења и забрана из члана 3. овог правилника дата је у Прилогу 1. Део 1, а Списак супстанци из члана 4. овог правилника дат је у Прилогу 1. Део 2. овог правилника.

Брисан је ранији став 2. (види члан 1. Правилника - 2/2016-15)

Прилог 1. одштампан је уз овај правилник и чини његов саставни део.

4. Ограничења и забране производње, стављања у промет и коришћења дуготрајних органских загађујућих супстанци

Члан 8.

Ограничења и забране за дуготрајне органске загађујуће супстанце (у даљем тексту: POPs супстанце) дати су у Листи ограничења и забрана POPs супстанци.

Листа из става 1. овог члана дата је у Прилогу 2. који овог правилника и садржи: назив супстанце; CAS број; ЕС број и изузетке и напомене.

Прилог 2. одштампан је уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 9.

Изузетно од члана 8. овог правилника ограничења и забране се не примењују на POPs супстанце које се користе у научно-истраживачке сврхе или као референтни стандарди у лабораторијским испитивањима или су присутне као ненамерно произведене загађујуће супстанце у супстанцама, смешама или производима.

5. Ограничења укупног садржаја испарљивих органских једињења

Члан 10.

Ограничења укупног садржаја испарљивих органских једињења (у даљем тексту: VOC) у одређеним премазима (боје и лакови) који се наносе на зграде, њихову опрему и уградне делове, као и у одређеним средствима и премазима за репарацију друмских возила или њихових делова при поправљању, конзервацији или декорацији ван производних погона дата су у Листи А: максимално дозвољене вредности садржаја VOC у премазима (боје и лакови) који се наносе на зграде, њихову опрему и уградне делове (у даљем тексту: Листа А) и у Листи Б: максимално дозвољене вредности садржаја VOC у средствима и премазима за репарацију возила (у даљем тексту: Листа Б).

Листа А садржи: ознаку подкатогије; подкатогију премаза; базу премаза (премази на бази воде – WB и премази на бази органских растварача – SB); максимално дозвољене вредности садржаја VOC у премазима припремљеним за коришћење изражене у g/l са датумима почетка примене ограничења од 1. јуна 2012. године (Фаза I) и од 1. децембра 2013. године (Фаза II).

Листа Б садржи: ознаку подкатогије; подкатогију средства и премаза; врсту средства и премаза; максимално дозвољене вредности садржаја VOC у средствима и премазима припремљеним за коришћење изражене у g/l са датумом почетка примене ограничења од 1. јуна 2012. године.

Листе из става 1. овог члана дате су у Прилогу 3. Део 1.

У Прилогу 3. Део 2. дате су дефиниције подкатогија премаза (боје и лакови) који се наносе на зграде, њихову опрему и уградне делове и дефиниције подкатогија смеша (средстава и премаза) који се користе за репарацију друмских возила.

Прилог 3. одштампан је уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 11.

За сваки премаз и средство из члана 10. став 1. овог правилника припремљено за коришћење одређује се садржај VOC у оквиру максимално дозвољених вредности садржаја VOC датих у листама из члана 10. став 1. овог правилника.

У премазима који садрже мање од 15% VOC и који не садрже реактивне раствараче, садржај VOC одређује се методом SRPS ISO 11890-2.

У премазима који садрже једнако или више од 15% VOC и који не садрже реактивне раствараче, садржај VOC одређује се методом SRPS ISO 11890-2 и SRPS ISO 11890-1.

Садржај VOC када је у премазу присутан реактивни разређивач одређује се методом SRPS H.C8.065.

Члан 12.

Изузетно од члана 10. овог правилника ограничења се не примењују на аеросол и премаз који се користи само у индустријским постројењима.

Изузетно од члана 10. овог правилника за намене рестаурације и одржавања зграда и возила означених од стране надлежних органа као историјске и културне вредности, министарство надлежно за заштиту животне средине може дати сагласност за продају и куповину у ограниченим количинама за премазе који не испуњавају захтеве дате у Листама А и Б овог правилника.

Члан 13.

Етикета односно амбалажа за премазе (боје и лакови) и средства и премазе за репарацију друмских возила из члана 10. став 1. овог правилника, поред података утврђених прописом о класификацији, паковању, обележавању и оглашавању хемикалија садржи и податке о:

- 1) словној ознаци Листе из члана 10. став 1. овог правилника;
- 2) подкатегорији премаза (боја и лакова) или словној ознаци те подкатегорије написаној ћириличким или латиничким писмом по азбучном или абецедном редоследу;
- 3) подкатегорији средстава и премаза за репарацију возила или словној ознаци те подкатегорије написаној ћириличким или латиничким писмом по азбучном или абецедном редоследу;
- 4) максимално дозвољеним вредностима садржаја VOC датим у листама из члана 10. став 1. овог правилника;
- 5) укупном садржају VOC у смеси припремљеној за коришћење одређеном у складу са чланом 11. овог правилника.

6. Прелазна одредба

Члан 14.

Премази (боје и лакови) који се наносе на зграде, њихову опрему и уградне делове који су произведени пре датума почетка примене ограничења из члана 10. став 2. овог правилника могу се стављати у промет годину дана од почетка примене ових ограничења за Фазу II.

Супстанце, смеше и производи за које су прописана ограничења и забране могу остати у промету најдуже годину дана од датума наведеног у колони Ограничења и забране у Прилогу 1, Део 1. – Листа ограничења и забрана.*

*Службени гласник РС, број 25/2015

7. Завршне одредбе

Члан 15.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о ограничењима и забранама производње, стављања у промет и коришћења хемикалија које представљају неприхватљив ризик по здравље људи и животну средину („Службени гласник РС”, бр. 89/10, 71/11, 90/11 и 56/12).

Члан 16.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Број 110-00-59/1/2012-07

У Београду, 7. октобра 2013. године

НАПОМЕНА ИЗДАВАЧА:

Правилником о изменама и допунама Правилника о ограничењима и забранама производње, стављања у промет и коришћења хемикалија ("Службени гласник РС", број 25/2015), измењен је Прилог 1. Део 1, а Прилог 2 замењен је новим прилогом (види члан 3. Правилника - 25/2015-83).

Правилником о изменама и допунама Правилника о ограничењима и забранама производње, стављања у промет и коришћења хемикалија ("Службени гласник РС", број 2/2016), измењени су Прилог 1. Део 1 и Прилог 2, а Прилог 1. Део 3. брисан је (види чл. 2. и 3. Правилника - 2/2016-15).

Правилником о изменама и допунама Правилника о ограничењима и забранама производње, стављања у промет и коришћења хемикалија ("Службени гласник РС", број 44/2017), измењени су Прилог 1. Део 1, Прилог 1. Део 2 и Прилог 2 - Листа забрањених POPs супстанци (види чл. 1-3. Правилника - 44/2017-50).

Правилником о измени и допунама Правилника о ограничењима и забранама производње, стављања у промет и коришћења хемикалија ("Службени гласник РС", број 9/2020), допуњен је Прилог 1. Део 1. и измењен Прилог 2 - Листа забрањених POPs супстанци (види чл. 1. и 2. Правилника - 9/2020-164).

Правилником о изменама и допунама Правилника о ограничењима и забранама производње, стављања у промет и коришћења хемикалија ("Службени гласник РС", број 57/2022), измењен је Прилог 1. Део 1. и Део 2, односно Прилог 2 замењен је новим прилогом (види чл. 1. и 2. Правилника - 57/2022-9).

Правилником о изменама и допунама Правилника о ограничењима и забранама производње, стављања у промет и коришћења хемикалија ("Службени гласник РС", број 29/2024), измењени су Прилог 1. Део 1. и Део 2. и Прилог 2 (види чл. 2. и 3. - 29/2024-4).

Прилози

Прилог 1. Део 1. Листа ограничења и забрана производње, стављања у промет и коришћења одређених опасних супстанци, смеша или производа

Део 2. Списак супстанци које су класификоване у одређене класе опасности или припадају истој групи једињења

Брисан је Део 3. Посебна правила за обележавање производа који садрже азбест (види члан 3. Правилника - 2/2016-15)

Прилог 2. Листа забрањених POPs супстанци

Прилог 3. Део 1. Листа А: максимално дозвољене вредности садржаја VOC у премазима (боје и лакови) који се наносе на зграде, њихову опрему и уградне делове и Листа Б: максимално дозвољене вредности садржаја VOC у средствима и премазима за репарацију друмских возила

Део 2. Дефиниције подкатегија премаза (боје и лакови) који се наносе на зграде, њихову опрему и уградне делове